

Leraren laten leren

*over het organiseren en aansturen
van leren van leraren in de school*

Klaas van Veen & Rosanne Zwart

Expertisecentrum Leren van Docenten/ICLON
Universiteit Leiden

Wat moet er geleerd worden?

- Bespreek met elkaar wat je zelf nog wil/moet leren in je eigen werk
- Bespreek hoe je dat wil leren (welke vorm én welke vorm niet?)

Leren van leraren...

- Wat moet er geleerd worden?
- Hoe ontwikkelen leraren zich?
- Wat is de aard van dit leerproces?
- Hoe stuur je het leren van leraren aan in de school?

Vier mogelijke doelen

- meest centrale problemen van de school
- bevorderen van capaciteit om goed les te geven
- bevorderen van professionele school
- vasthouden van het commitment

Doel: bekwaam leraar?

Onderliggende opvatting over:

- complexiteit van het werk
- complexiteit van het leren lesgeven
- de reden om te leren: tekort versus groei?

Kenmerken bekwame leraar*

- brede algemene ontwikkeling
- diepgaande kennis van vakinhoud
- goed kunnen lesgeven

* uit onderzoek naar effectieve docenten

Goed lesgeven =

- Enthousiast en creatief zijn;
- Aangaan en onderhouden van goede contacten met leerlingen;
- Uitleggen en overbrengen van leerstof;
- Begrijpen van het leerproces van leerlingen;
- Creëren van effectieve leeromgevingen voor verschillende soorten leerlingen;
- Effectief werken met collega's en ouders.

Werken en leven in school

Praktijkschok in de klas én in de school:

- Werken met collega's en schoolleiding
- Werken met vernieuwingen (Dijsselbloem)
- Werkcondities (Rinnooy Kan)

> Micropolitieke geletterdheid & besef dat je er toe doet

Hoe ontwikkelen leraren zich?

Experts versus beginners

- meer beschikking over routines
- meer didactisch repertoire
- beter inspelen op de situatie
- meer flexibel in hun lesgeven
- betere diagnose van leerproblemen
- sneller herkennen van patronen
- meer en rijkere kennis om problemen op te lossen

Hoe lang duurt het?

Er is 10.000 uur ervaring nodig!

*Of het nou om componisten,
basketbal spelers,
romanschrijvers, schaatsers,
concertpianisten, schakers of
topcriminelen gaat, telkens
opnieuw komt dit cijfer
tevoorschijn...*

(Daniel Levitin, 2006)

Alleen ervaring?

In de ontwikkeling van expertise is goede begeleiding van dat leerproces cruciaal

Leraren hebben het merendeel van die 10.000 uur geen begeleiding...

(Berliner, 2004)

Ontwikkelingsfasen

- Beginner (1-3 jaar)
- Gevorderd beginner (2-5 jaar)
- Bekwaam (3 - 7 jaar)
- Competent (5 jaar - ...)
- Expert (7 jaar - ...) > 7000 uur!

En daarna...?

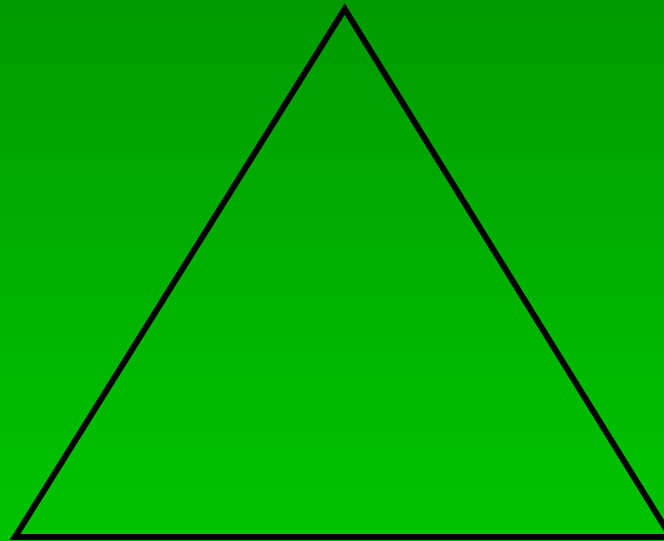
Aard ontwikkelingsproces (1)

Ontwikkelingsproces is niet lineair, voorspelbaar of identiek...

Aard ontwikkelingsproces (2)

situationele factoren
(leerling-kenmerken, collega's)

professionele factoren
(taken docent,
onderwijsbeleid)

persoonlijke factoren
(gezondheid,
familieverplichtingen)

Ondersteuning: Welke vorm?

- Leraren laten werken/lesgeven
- Cursussen, studie
- Studiedagen, workshops
- Op de werkplek: coaching, videoclub, leesclub, onderzoeksclub
- Geïntegreerd in het werk: samenwerken aan iets

(samen, les- en schoolgerelateerd, vakdidactiek, langdurig, tijd, ruimte)

Leraren laten leren (1)

- Watzlawick's 2e axioma: betrekkningsniveau bepaalt inhoudsniveau
- Zelf veel weten: weten wat lesgeven is? (Weet je nog wat lesgeven is als...)
- Zeker weten dat het werkt...
- Samen bepalen van doelen, inhoud en opzet... Eigenaarschap?
- Weten/voelen wat het is om niet goed te zijn in of te beginnen met...

Leraren laten leren (2)

- School is ingericht op lesgeven, niet leren van leraren
- Informeel op de werkplek als onderdeel van het werk... Risico: formeel
- Woordvervuiling / jargon

**You get the teachers
you organize for...**

